
HÍRÖSSZEFOGLALÓK

Hírösszefoglaló rovatunkban a MTA-DE Közzszolgáltatási Kutatócsoport munkájában résztvevő egyetemi hallgatók írásait közöljük. A rovat célja, hogy a Közjavak blog és folyóirat profiljába illeszkedő, – a közjog területét tágan értelmezve – legfrissebb tudományos hírekről, álláspontokról, az egyes közjogi szervek döntéseiről első kézből nyújtson információt az olvasóközönségnek.

PÁRIZSI KLÍMAEGYEZMÉNY ÉS A TRUMP-KORMÁNYZAT: VÁRható-E IRÁNYVÁLTÁS?*

Az elmúlt év folyamán az éghajlatváltozás elleni küzdelem területét érintő hírek közül mindennél nagyobb port kavart Donald Trump amerikai elnök azon bejelentése, amely szerint az Egyesült Államok kilép a párizsi éghajlatvédelmi egyezményből. A párizsi egyezmény, amelyet az ENSZ 1992-es éghajlatváltozási keretegyezményét aláíró 195 tagállam hívott életre 2016-ban, valamennyi részes államra nézve egyedi kötelezettségvállalást tartalmaz az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése tekintetében, amely vállalásnak 2020-tól kezdődően kötelesek eleget tenni.

Trump 2017. június 1-én jelentette be, hogy az Amerikai Egyesült Államok egyoldalúan visszalép az egyezménytől, arra való hivatkozással, hogy az egyezmény túlzottan hátrányos feltételeket állapít meg az USA-ra nézve; figyelemmel arra is, hogy míg az Egyesült Államok már 2020-tól kezdve köteles lenne kibocsátásai folyamatos csökkentésére, más, környezetvédelmi infrastruktúrájukat tekintve kevésbé fejlett államok – mint Kína vagy India – 2030-ig csupán kibocsátás-növekedésük korlátozására kötelesek. Az amerikai elnök ugyanakkor nyitva hagyta annak lehetőségét, hogy az egyezmény rá nézve kedvezőbb újratárgyalása esetén az Egyesült Államok ismét csatlakozzon ahhoz.

Az USA visszalépését követően – a világ vezető klímaszakértői, valamint számos nemzetközi szervezet mellett – az egyezményben részes számos más állam is csalódottságának adott hangot. Németország, Franciaország és Olaszország vezetői nem sokkal Trump bejelentését követően közös nyilatkozatot adtak ki arról, hogy ellenzik az egyezmény bármilyen újratárgyalását, visszafordíthatatlannak tekintve az abban foglaltakat. A

---

* Készítette: Dr. Szilágyi Dániel, PhD hallgató, DE-ÁJK; MTA-DE Közzszolgáltatási Kutatócsoport

bejelentés az Egyesült Államokon belül is megosztó fogadtatásra talált: a tagállamok közül elsőként Hawaii jelentette be, hogy a szövetségi kormány visszalépése ellenére részese kíván maradni az egyezménynek, Kalifornia pedig egy olyan kooperációs programot (U.S. Climate Alliance) kezdeményezett, amelynek keretében több tagállam (köztük Washington és New York) vállalta, hogy az Egyesült Államok kilépése esetén is tartják magukat a párizsi egyezmény kibocsátási céljaihoz.

Az éghajlatvédelmi egyezmény körüli médiaérdeklődés az elmúlt hetekben több okból is újra fellángolt. Egyrészt, Nicaragua is vállalta az egyezmény aláírását, így az Egyesült Államokon kívül a polgárháború sújtotta Szíria maradt az egyetlen ENSZ tagállam, amely nem tudta elfogadni a párizsi követelményeket. Másrészt, szeptember közepén 34 állam – köztük Kanada, Kína és az Európai Unió valamennyi tagállama – éghajlat-védelemért felelős minisztereinek informális találkozására került sor Montrealban, amelyen a résztvevők megerősítették a párizsi egyezmény vállalásai melletti elköteleződésüket. A rendezvényen az Európai Bizottság éghajlat-politikáért felelős biztosa, Miguel Arias Cañete úgy nyilatkozott, hogy értelmezése szerint az Egyesült Államok nem ragaszkodik a klímaegyezmény újratárgyalásához, hanem azt próbálja felülvizsgálni, hogy milyen feltételek mellett maradhat részese a megállapodásnak jelenlegi formájában. A felvetésre az Egyesült Államok részéről kétértelmű válasz érkezett: míg a Fehér Ház sajtóirodája egyértelműen elutasította azt, jelezve, hogy az amerikai fél továbbra is ragaszkodik az újratárgyaláshoz, addig Rex Tillerson külügyminiszter egy kompromisszumos megoldás szükségességét hangsúlyozta, valamint azt, hogy az Egyesült Államok az egyezmény részese szeretne maradni, ami ugyanakkor az USA-ra nézve igazságosabb követelményeket tenne szükségessé – különösen a másik „nagy szennyezővel”, Kínával összehasonlítva.

Az újratárgyalás lehetősége ugyanakkor csekélynek látszik. A montreali találkozó résztvevői ismételten kiálltak az egyezményben foglaltak visszafordíthatatlansága mellett, elzárkózva a követelmények enyhítésétől. Emellett több fejlődő ország éghajlat-politikai tisztségviselője is felemelte a szavát az amerikai szuperhatalom attitűdjével szemben, arra figyelmeztetve, hogy a párizsi egyezmény egyik fő alapelve éppen a részes államok éghajlatvédelmi ambícióinak növelése, ezért annak lehetővé tétele, hogy az Egyesült Államok éppen vállalás-csökkentésének elfogadtatásával tartsa sakkban a többi szerződő felet, egy olyan rossz precedenst teremtené, amely más – elsősorban szegényebb – államokat is visszalépésre ösztönözne és visszafordíthatatlanul aláásná a globális szolidaritást. Bármi legyen is az Egyesült Államok végső álláspontja, a kilépés hosszú folyamat, amely legkorábban 2020-ra válhat véglegessé: a fennmaradó mintegy három év talán elegendő lesz egy valódi kompromisszum megtalálására.

Források jegyzéke:

- <https://www.nytimes.com/2017/06/01/climate/trump-paris-climate-agreement.html>
- <http://24.hu/kulfold/2017/06/01/trump-felmutatta-a-kozepso-ujjat-a-jovonek/>
<https://444.hu/2017/06/08/hawaii-nem-foglalkozik-trumppal-allamkent-csatlakoztak-a-parizsi-klimaegyezményhez>
- <https://www.theatlantic.com/politics/archive/2017/08/california-emissions-cap-trade/536430/>
- <https://beta.theglobeandmail.com/news/national/stay-in-paris-accord-climate-ministers-urge-us/article36283125/?ref=http://www.theglobeandmail.com&>
- <https://www.euractiv.com/section/climate-environment/news/trump-told-that-paris-agreement-is-irreversible-and-non-negotiable/>
- <https://www.theguardian.com/us-news/2017/sep/16/white-house-denies-us-is-planning-to-remain-in-paris-climate-accord>
- <http://www.portfolio.hu/vallalatok/fenntarthatovilag/verciki-csak-sziria-es-az-egyesult-allamok-nem-irta-ala-a-parizsi-egyezményt.262823.html>
- <http://www.piacprofit.hu/klimablog/megis-finanszirozza-amerika-a-klimaegyezmény-irodajat/>
- <http://www.climatechangenews.com/2017/09/25/anger-eu-climate-chiefs-concession-trump-paris-agreement/>
- <http://fortune.com/2017/09/25/trump-paris-agreement-climate-change/>

NUKLEÁRIS RENESZÁNSZ A KUTATÓK ÉJSZAKÁJÁN*

Beszámoló a Kutatók éjszakája programról

A Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar idén is csatlakozott a 2017. szeptember 29-én megrendezésre került Kutatók éjszakája rendezvénysorozathoz. A Karon működő MTA-DE Közszolgáltatási Kutatócsoport külön programmal készült az eseményre. A tavalyi hagyományt folytatva az energia és környezet tematikájú kutatási területből idén a nukleáris energiát vették górcső alá. „Nukleáris reneszánsz” címmel az atomenergia közszolgáltatásokban betöltött szerepével és a Paks II. beruházással foglalkoztak. A téma interdiszciplináris és jogágakat átívelő jellegét is megmutatták a különböző témájú előadások.

A kutatócsoport elsősorban szolgáltatás-szervezési és jogi oldalról közelíti meg az egyes energiahordozókra vonatkozó szabályozást. Kiindulási pontként az előadók tisztázták a nukleáris energia előnyeit, hátrányait és hatásait. Többek között ezen szempontok alapján sincs egyetértés az egyes államok politikáját illetően, hogy preferálják-e vagy sem az atomerőművek építését, üzemelését. Szolgáltatás-szervezési szempontból érdemes kiemelni az energiaszektor speciális szolgáltatási jellegét. Az uniós bírói gyakorlat oldaláról közelítve a legfontosabb kérdés, hogy az atomerőművek által szolgáltatott villamosenergia általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak minősül-e. Ezen kérdés megválaszolása számos közpénzügyi kérdést vonz magával. Adhat-e az állam támogatást egy atomerőmű beruházáshoz? Tiltott állami támogatásnak minősül-e az állami donáció vagy jogszerű kompenzációnak? Hogyan lehet érvényesíteni a keresztfinanszírozás tilalmának és vállalkozások szétválasztásának elvét? Az adott beruházás növeli vagy sem az államadósságot?

A kutatócsoport előadása azt a célt szolgálta, hogy egy tágabb hallgatói közönség számára felvillantsa a nukleáris energiával kapcsolatos kérdőjeleket, a Paks II. beruházással kapcsolatos egyes alkotmányjogi, közigazgatási kérdéseket (például országos népszavazási kezdeményezések és a projekt engedélyezési eljárása), a beruházás államadóssághoz való viszonyát, illetve az Európai Unió versenypolitikájához való kapcsolódását. A program zárásaként a közönség kvízzjátékot tölthetett ki, melynek nyertese Agóra Tudományos Élmenyközpont belépőt kapott ajándékba.

---

* Készítette: Dr. Valentényi-Szilágyi Bernadett PhD, egyetemi adjunktus, DE-ÁJK

UNIÓS JOGOT SÉRT A CIVIL TÖRVÉNY, AVAGY ÚJ SZAKASZBA LÉPETT A KÖTELEZETTSÉGSZEGÉSI ELJÁRÁS*

Az országgyűlés által júniusban elfogadott, alig több, mint három hónapja hatályos új civil törvény előírja, hogy azoknak a szervezetek, amelyek egy évben 7,2 millió forintnál nagyobb támogatást kapnak külföldi forrásból, regisztrálniuk kell, és „külföldről támogatott szervezetként” kell feltüntetniük magukat. A civil törvényt számos kritika érte, a kritikusok egyrészt úgy vélik, hogy az érintett szervezetek gazdálkodása eddig is átlátható volt, másrészt pedig illeszkedik azon kormányzati megnyilvánulások sorába, amelyek a kormánykritikus civileket külföldi érdekek képviselőiként igyekeznek feltüntetni. Több szervezet is jelezte: bojkottálják a törvényt, hiszen álláspontjuk szerint a jogszabály szükségtelen és megbélyegző.

Az Európai Bizottsághoz a Párbeszéd EP-képviselője, Jávor Benedek nyújtott be panaszt a civil szervezeteket megbélyegző törvény miatt. A testület véleménye szerint a jogszabály nemcsak a személyes adatok védelméhez fűződő jogokat és az egyesülés szabadságához való jogot sérti, hanem a tőke szabad áramlására vonatkozó, az uniós alapszerződésben foglalt előírásokat is megszegi. A Bizottság július 14-én felszólító levelet küldött az ügyben Magyarországnak, s úgy döntött, hogy jogi eljárást indít Magyarországgal szemben, mivel az ország – véleménye szerint - nem teljesítette az EU szerződésnek a tőke szabad mozgására vonatkozó rendelkezéseiből eredő kötelezettségeit, „tekintettel a civil szervezetekről szóló törvény azon előírásaira, amelyek közvetett diszkriminációt valósítanak meg és aránytalanul korlátozzák a civil szervezeteknek juttatott külföldi támogatásokat”. Ezen aggályokon túlmenően, a Bizottság véleménye szerint Magyarország megsérti az egyesülési szabadsághoz, a magánélet és a személyes adatok védelméhez való jogot is, amelyeket belefoglaltak – az EU Szerződés rendelkezéseivel együtt értelmezett – Európai Unió Alapjogi Chartájába. Magyarország augusztus 14-én válaszolt a Bizottság felszólító levelére. Az uniós jog végrehajtása felett őrködő szervezet arról számolt be, hogy augusztus 14-én megkapták a magyar hatóságok válaszlevelét, de alapos elemzés után is fenntartják azon korábbi megállapításaikat, amelyek a jogsértési eljárás megindításához vezettek.

---

* Készítette: Horváth Bettina, joghallgató, DE-ÁJK

„A Magyarország által előterjesztett érvelés gondos elemzését követően az Európai Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy súlyos aggályai megválaszolatlanul maradtak”.

Az Európai Bizottságot tehát nem győzték meg a magyar kormány érvei, ezért szerdán úgy döntött, hogy a második szakaszba lépteti a civil törvény ügyében még júliusban elindított kötelezettségsegzési eljárást. Magyarországnak így szűk egy hónapja maradt arra, hogy összhangba hozza az uniós szabályokkal a kifogásolt törvényt, különben a Bizottság az Európai Bírósághoz fordulhat.

Az Bizottság lépését megelőzően, kedden A civil társadalom védelméről szóló állásfoglalást¹ fogadott el az Európai Parlament. Ez az állásfoglalás észrevételezi, hogy világszerte egyre több kormány lép fel a civilek ellen, többek közt korlátozó jogszabályokkal, a finanszírozás korlátozásával, szigorú engedélyezési eljárásokkal, büntető jellegű adókkal. Úgy látják: a civil társadalmi szereplőket és tevékenységeket világszerte egyre több országban, egyre elnyomóbban és egyre erőteljesebben korlátozzák. Ugyanakkor összefüggést látnak a meggyengült civil társadalom, a megnövekedett korrupció, a társadalmi és nemek közti egyenlőtlenség, az alacsony szintű emberi és társadalmi-gazdasági fejlődés, valamint az instabilitás és konfliktusok között.

Az állásfoglalás szerint a civil társadalom világszerte központi szerepet tölt be az átláthatóság, az elszámoltathatóság és a jó kormányzás ösztönzése terén. A Parlament kinyilvánította: szükség van arra, hogy kezeljék azokat a „kormányzati és nem kormányzati taktikákat”, amelyek a bíráló hangok elnyomására irányulnak.

A kialakult helyzetet tovább fokozza egy, a minap megtartott háttérbeszélgetésben felmerült kérdés, miszerint: Megválaszolásra vár, hogy milyen szerepet vállalhatnak a civil szervezetek a választási kampányidőszakban Magyarországon? A civilek között abban egyetértés volt, hogy párbeszédre van szükség a pártokkal, de az már kérdéses, milyen szoros lehet ez a kapcsolat. Annak megítélésében tehát, hogy a távolság mekkora legyen, már voltak felfogásbeli különbségek a megszólalók között; az egyik ismert korrupcióellenes civil szervezet például még szakmai kérdésekben sem működik együtt pártokkal. Míg az egyik jogvédő szervezet szigorúan szabályozott és transzparens keretek között ugyan, de szóba áll politikai szereplőkkel. Abban viszont mind egyetértettek a beszélgetés résztvevői, hogy a civil szervezetek igenis politizálnak, az alkotmányosság és a demokratikus értékek védelme miatt ez másképp nem is lenne kivitelezhető.

---

¹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=REPORT&reference=A8-2017-0283&language=HU> (letöltés dátuma: 2017. szeptember 12.)

Azt hiszem kijelenthetjük, hogy a fenti tények fényében izgalommal várhatjuk a magyar kormány válaszcikcióját és azt, hogy a kötelezettségszegési eljárás milyen újabb fordulatot vesz a közeljövőben.

Források jegyzéke:

- http://adozona.hu/altalanos/Civil_torveny_folytatodik_a_koteleztsegs_z_O4P5TS
- <http://nepszava.hu/cikk/1142295-brusszel-nem-ereszti-a-civil-torvenyt-es-a-lex-ceu-t>
- http://hvg.hu/itthon/20171004_eotvos_karoly_intezet_civil_szervezetek_propaganda_jobbik
- <http://24.hu/belfold/2017/10/05/foldi-laszlo-szerint-a-magyar-civilek-haborus-bunosok-ezert-szabadon-lehet-oket-likvidalni/>
- <http://nepszava.hu/cikk/1142185-a-civilek-es-az-ellenzek>
- <http://24.hu/belfold/2017/10/03/csak-ket-fideszes-szavazott-a-civilek-vedelmere/>

IDÉN IS PRÉMIUMOT KAPNAK A NYUGDÍJASOK*

Döntött a kormány, idén is nyugdíjprémiumban részesülnek a nyugdíjszerű ellátásban részesülők. Balogh Zoltán az idősök világnapja alkalmából tartott beszédében megerősítette, hogy az ide év végén is, novemberben nyugdíjprémium várható. Az év végi pénzosztás egy több elemű, nem pusztán nyugdíjprémiumra épülő, három tételből álló rendszer.

A prémium mellé ugyanis 10 ezer forint értékű Erzsébet-utalvány és nyugdíjemelés-korrigálás is társul. A kifizetések figyelembe veszik az alapvetően is járó nyugdíjak egymáshoz viszonyított arányát, összegét is. Az utalványt leszámítva ugyanis nem mindenki azonos összeget fog kapni. A nyugdíjprémiumot úgy számolják ki, hogy a GDP növekedésének mértékéből (a kormány szerint ez 4,1 százalékos) kivonnak 3,5 százalékpontot, ezt mindenki megszorozhatja a saját nyugdíjának negyedével, de maximum 20 ezer forinttal.

---

* Készítette: Gaál Szilvia, joghallgató, DE-ÁJK

Az utalvány összege fixen 10 ezer forint. Az átlagnyugdíjat figyelembe véve a prémium 12 ezer, a korrekció pedig 13 ezer forint körüli összeget fog kitenni. Így a novemberre tervezett kifizetések 35 ezer forint többletjuttatást jelentenek majd átlagosan. A döntés értelmében nem pusztán a nyugdíjasok, hanem minden olyan fiatalabb is, aki nyugdíjszerű ellátásban részesül, jogosult az előirányzott prémiumra. Így csaknem három millió ember részesül ezen kedvezményben.

Az átlagos nyugdíjmértéket alapul véve, novemberben 24 ezer forintnyi prémiumban részesülnek az arra jogosultak. A prémiumra való jogosultság feltételekhez kötött. Azok válnak jogosulttá a többletre, akik már az előző évben is részesültek nyugellátásban – elegendő egyetlen ilyen nap igazolás is –, hozzátartozói nyugellátásban részesülnek, ide nem értve az ideiglenes özvegyi nyugdíjasokat, vagy aki egyéb nyugellátásban részesül, a rehabilitációs járadékot kivéve.

A nyugdíjprémium intézményét a Bajnai-kormány vezette be. A szabályozás igen szigorú feltételeket határoz meg, csak ezek teljesülése esetén dönthet a kormány a többletkifizetések mellett. Ezen feltétek közé tartozik, hogy legalább 3,5 %-os gazdasági növekedést mutasson túlköltekezés nélkül, előírás ugyanis az is, hogy a hiány nem növekedhet az eredeti tervhez képest.

A nyugdíjprémium azt célozza, hogy a nyugdíjak többé-kevésbé lépést tudjanak tartani az inflációval. A prémium egy egyszeri, egyösszegű kifizetés formájában igyekszik hozzájárulni az év végi kiadásokhoz.

Források jegyzéke:

- <http://24.hu/fn/gazdasag/2017/10/18/mennyi-penzt-kapnak-a-nyugdijasok-ev-vegen/>
- http://hvg.hu/gazdasag/20171016_Dontott_a_kormany_meg_tobben_kaphatnak_nyugdijpremiomot
- <http://www.lokal.hu/2017-01-iden-nyugdijpremiom-is-varhato/>
- <https://www.nyugdijguru.hu/nyugdij/oregsegi-nyugdij/nyugdijpremiom-varhato-2017-novembereben>

ALAPTÖRVÉNYBE ÜTKÖZIK A NEMZETI FÖLDALAPRÓL SZÓLÓ SZABÁLYOZÁS MÓDOSÍTÁSA*

Az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet állapított meg a Nemzeti Földalapról szóló szabályozás módosítása kapcsán. Az AB szerint a földalapról szóló törvény módosításával egyidejűleg az Országgyűlés nem alkotott olyan sarkalatos szabályokat, melyek biztosítanák a földalap vagyonának hosszú távú megőrzését és céljainak védelmét.

Az indítvány

Az indítványozók szerint a kormány és a parlamenti többség a „Földet a gazdáknak!” programban zajlott értékesítés utólagos törvényesítése végett módosította a kifogásolt jogszabályt. Az indítvány három alkotmányjogi problémát jelöl meg. Az indítvány szerint a törvénysértő átruházást utólag, felhasználásra vonatkozó érdemi megkötések nélkül hagyta jóvá az Országgyűlés, ráadásul egyszerű többséggel, határozati formában (OGYh.), annak ellenére, hogy tartalma szerint jogszabályi rendezést igénylő kérdésekről szól. Az AB azonban a kifogásolt rendelkezéseket nem tartotta alaptörvény-ellenesnek, az indítványozók által felhozott érvekkel nem értett egyet.

Az AB által észlelt hiányosságok

Bár az Alkotmánybíróság az indítványozókkal nem értett egyet, mégis észlelt olyan hiányosságokat, melyek nem összeegyeztethetők az Alaptörvénnyel. Erre tekintettel állapította meg a mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet és hívta fel az Országgyűlést, hogy oldja fel az összeütközést és tegyen eleget jogalkotási kötelezettségének 2018. május 31-ig. Az AB a következő hiányosságokra mutatott rá:

A földalapról szóló törvény módosításakor a jogalkotó nem rendelkezett arról, hogy a földalapba tartozó földrészletek hasznosításából származó bevételek milyen arányban használhatóak fel az államadósság csökkentésére. Ez azért jelent problémát, mert így nem kizárt olyan költségvetési döntések sorozata, amelyek hosszú távon a Nemzeti Földalap által kezelt vagyont jelentős mértékben csökkentik, végső soron akár kiüresítik. Ez az elvi lehetőség az Nfatv. sarkalatos szabályainak a sérelmét (egyszerű többséggel elfogadott törvény általi derogációját) jelentené.

A Nemzeti Földalap célja a természeti erőforrások és különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, illetve a honos növény- és állatfajok védelme és megőrzése a jövő nemzedékei számára. Azonban a szabályozási hiányosságok

---

* Készítette: Széles Krisztina, joghallgató, DE-ÁJK

miatt nem kizárt, hogy az államadósság csökkentésére olyan mértékben fordítják majd a bevételeket, ami e célok megvalósítását veszélyeztetheti. Az AB szerint a Nemzeti Földalapba tartozó földterületek további értékesítése csak olyan mértékű lehet, amely még nem veszélyezteti az alap rendeltetésszerű működését.

Az Alkotmánybíróság felhívta a figyelmet a környezetjogban általánosan elfogadott elővigyázatosság elvére, melyet az államnak kell biztosítania annak érdekében, hogy a környezet állapotának romlása egy adott intézkedés következményeként ne következzen be. Az AB szerint a vizsgált szabályozásban bizonytalanság áll fenn a tekintetben, hogy az veszélyezteti-e az Nfatv.-ben foglalt célok érvényesülését, végső soron pedig az Alaptörvényben rögzített környezet és természet megóvásának kötelezettségét. Az AB rámutatott, hogy a szabályozás hiányossága éppen abból fakad, hogy nem zárja ki a Nemzeti Földalap céljainak megvalósítását veszélyeztető mértékű vagyonelvonást. Emiatt végső soron az Alaptörvényben rögzített környezet és természet megóvásának kötelezettsége is veszélybe kerül.

Az AB szerint nyilvánvaló, hogy az Nfatv. sarkalatos szabályainak érvényesülése nem rontható le minősített többséget nem igénylő költségvetési döntések sorozatával. A földalap hosszú távú fennmaradására és vagyonvesztésének elkerülésére jelenleg semmilyen szabály nincs. Emiatt a jogi szabályozás Alaptörvényből levezethető lényeges tartalma hiányos. Az Országgyűlés ezért mulasztásban megnyilvánuló alaptörvénytértést követett el. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság felhívta az Országgyűlést a mulasztás kiküszöbölésére, jogalkotási kötelezettségeinek teljesítésére. Ennek határidejét úgy állapította meg, hogy a 2019. évi költségvetés már ennek figyelembe vételével legyen elfogadható.

Források jegyzéke:

- A határozat szövege:
<http://www.alkotmanybirosag.hu/download.php?h=1932>
- http://index.hu/gazdasag/2017/10/17/ab_alkotmanyellenes_a_nemzeti_foldalap_vagyonat_erinto_szabalyozas/#
- <https://mno.hu/belfold/ab-mulasztasos-alkotmanysertes-a-foldalap-vagyonat-erinto-szabalyozasnal-2421900>
- <http://magyaridok.hu/belfold/az-ab-mulasztasos-alkotmanyellenesseget-allapitott-meg-2350339/>

KÚRIAI DÖNTÉS SZÜLETETT A TAO-TÁMOGATÁSOKRÓL*

Nyilvánosak a sportcélú társasági adókedvezmény útján megvalósuló támogatások adatai – mondta ki a Kúria október 25-én az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Nemzetgazdasági Minisztérium, valamint a Transparency International között folyó perben.

Tao 1x1

Hazánkban a látvány-csapatsportok támogatásának 2011. július 1-jétől hatályos szabályaival vette kezdetét ezen tao-támogatási forma – mely mellett egyéb, többek között a kultúrát, művészeteket pártoló típusok is jelen vannak – amelynek keretében a társasági adó alanya adókedvezmény igénybevételére jogosult a látvány-csapatsport (labdarúgás, kézilabda, kosárlabda, jégkorong és vízilabda, mely kör idén a röplabdával bővült) országos sportági szakszövetsége, annak tagjaként működő amatőr illetve hivatásos sportszervezet, a látvány-csapatsport fejlesztése érdekében létrejött alapítvány, valamint a Magyar Olimpiai Bizottság részére teljesített támogatás (juttatás) után.¹

Sikertörténet és bizonytalanságok

A sportot érintő társasági adókedvezményt sokan dicsérik jótékony hatásai miatt. Bevezetése óta a látvány-csapatsportágakban kétszázhatvanról háromszázötvenezerre emelkedett az igazolt – elsősorban utánpótláskorú – versenyzők száma, gyarapodott az ágazatban dolgozó szakemberek állománya is, továbbá háromszáz új hazai sportingatlan épült és csaknem ötszáz újult meg: mindez Szabó Tünde, az Emberi Erőforrások Minisztériumának sportért felelős államtitkára szerint a magyar sportfejlesztés egyik sikertörténetének tekinthető.² Az Európai Bizottság – amelynek jóváhagyása azért szükséges, hogy ne merüljön fel tiltott állami támogatás vagy más, az uniós jogszabályokat sértő intézkedés gyanúja – kezdetben hat évre engedélyezte a piaci szereplők társadalmi felelősségvállalásának ezen rendszerét, idén pedig ismét támogató döntést hozott, arra hivatkozva, hogy bár a támogatás államinak minősül,

---

* Készítette: *Kanyuk Petra Ágnes*, joghallgató, DE-ÁJK

¹ A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban Tao. tv.) 22/C. §.

² http://www.nemzetisport.hu/egyeb_egyeni/sportpolitika-a-cao-tamogatas-sikertortenet-nem-szunik-meg-2483513 (letöltés dátuma: 2017. október 27.)

objektív közérdeket szolgál, a rendszere pedig garantálja a támogatott célok megvalósítását és az azokkal arányos forrásfelhasználást.

A támogatási forma alkalmazása természetesen nem mentes a kezdeti bizonytalanságoktól. Ahogyan Gudra Tamás, a Magyar Labdarúgó Szövetség gazdasági vezetője is nyilatkozott, az országos szakszövetségek feladata, hogy sportágukban ellenőrizzék a pénzek felhasználását, az út jó, azonban még elég sok a feltárt szabálytalanság – ez pedig az olyan egyéb támogatott területek, mint a kultúra tekintetében sincs másképp. Az utóbbi időkből azonban megszorodtak a sportcélú támogatások tekintetében indult, közérdekű adatok megismerése iránti perek, melyekben vegyes döntések születtek a kért adatok kiadása és ezzel összefüggésben a támogatások jellegének megítélése kapcsán.

A kúriai döntésről

A legfrissebb és immár a legmagasabb hazai fórum által is elbírált ügyben a Transparency International – amely már korábbi jelentésében³ is a vizsgálta a rendszer átláthatóságát– a 'tao- pénzekkel' kapcsolatos 2011 és 2016 közötti adatok kiadását kérte a két minisztériumtól. A civil szervezet keresete elsőfokon elutasításra került, a bíróság döntésében részben adótitokra, részben pedig arra hivatkozott, hogy a kért adatok nem közérdekűek, az átlátható költségvetési gazdálkodáshoz nem szükséges az egyes gazdálkodó szervezetekre lebontva kiadni az adatokat.

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 2016. októberétől ugyanis az adókedvezmények, jóváírások, a törvényben meghatározott célra nyújtott támogatások, valamint az ilyen kedvezményezett célra történő felajánlások esetében – így a kérdéses 'tao-pénzek' tekintetében is – valóban tágabban határozza meg az adótitok körét (az ugyanis kiterjed a támogatást nyújtó, a felajánló adózó megnevezésére, az általa igénybe vett adókedvezmény, jóváírás, valamint az általa juttatott támogatás, felajánlott adó vagy adóelőleg mértékére, továbbá a támogatott megnevezésére, a támogatott által kapott támogatás és a támogatott javára felajánlott adó vagy adóelőleg mértékére, Art. 53. §. 1a) bekezdése). Ennélfogva az összesített adatok továbbra is megismerhetők maradtak, az egy-egy adóalany általi támogatások adataival szemben: azok ugyanis a javaslatot tevő nemzetgazdasági miniszter indokolása szerint a magán- és üzleti szféra körébe is tartoznak, és mint ilyenek, konkrét jogszabályi előírás alapján is szükséges védettségük biztosítása. Az idézett jogszabályhely az adózás rendjéről szóló 2017-es törvényjavaslat szövegében is megtalálható (Art. javaslat 127. §. (2) bekezdése), az Országgyűlésnek október 24-én benyújtott, végleges és teljes verzió azonban nem tartalmazza azon – különböző

---

³ http://hvg.hu/itthon/20151022_Transparency_a_TAO_a_korrupcio_melegagya (letöltés dátuma: 2017. október 27.)

hírportálok által sokat idézett – rendelkezést, amely kifejezetten kizárná az adótitok közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatként való megismerését.

A másodfokú bíróság a keresetet csupán annyiban utasította el, hogy nem kötelezte az adatkezelőket a támogatásokkal kapcsolatos egyes adatok – így például az adózó székhelyének, adószámának, számlaszámának – kiadására, annak egyébként helyt adva alapvetően azzal érvelt, hogy „az adótitok a közérdekű adatok megismerhetőségével szemben abszolút korlátként nem hivatkozható.” Az alperes minisztériumok a jogerős ítélet ellen a Kúriához fordultak felülvizsgálati kérelemmel, melyben az ítélet megsemmisítését, a kereset elutasítását és az elsőfokú ítélet jogerőre emelését kérték. Érveik soraiban többek között az elsőfokon hozott döntésben megállapítottakat – adótitok korlátja, valamint a közérdekűség hiánya – hozták fel, valamint arra hivatkoztak, hogy ezen érvek nem is tehetők mérlegelés tárgyává.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmeket elutasította és a jogerős ítéletet helyben hagyta. Döntésében kifejtette, hogy közérdekű és ekként nyilvános minden adat, amely az állam által a költségvetés terhére nyújtott kedvezményre vonatkozik, a bíróságok pedig mérlegelhetik és gyakran mérlegelik is az egyes ügyekben, hogy az egymással versengő jogok közül melyiknek adnak elsőbbséget, ahogyan ebben az ügyben a közérdekű adatok nyilvánosságát előbbre valónak ítélték meg, mint az adótitok védelmét. Ugyanakkor elutasítást nyert a felperes azon kérése, amely arra vonatkozott, hogy ne csupán 2016-ig, hanem a kereset teljesítéséig terjedő későbbi időszakra is adják ki részére a kért adatokat.

Források jegyzéke:

- <http://frsz.hu/kuria-hatarozat-minosites-megsemmisitese-es-jo-hirnev-serelme-targyaban>
- http://hvg.hu/itthon/20151022_Transparency_a_TAO_a_korrupcio_mel_egagya
- http://hvg.hu/kultura/20160509_tao_zenekar_hangverseny_bfz_fesztiva_lzenekar
- http://index.hu/gazdasag/2017/09/05/adotitok_torveny_eloterjesztes_tao/
- http://index.hu/sport/futball/2017/10/05/ujabb_ket_birosagi_itelet_mon_dta_ki_hogy_kozpenz_a_tao/
- http://magyarhirlap.hu/cikk/47351/Hamarosan_indul_a_tao2
- http://magyarhirlap.hu/cikk/76106/Kozel_ezer_futballpalya_epult_TAO_bol_az_elmult_ot_evben
- <http://www.kormany.hu/hu/nemzetgazdasagi-miniszterium/hirek/meg-egyszerubb-lesz-az-adozas>

- http://www.nemzetisport.hu/egyeb_egyeni/sportpolitika-a-tao-tamogatas-sikertortenet-nem-szunik-meg-2483513
- http://www.parlament.hu/folyamatban-levo-torvenyjavaslatok?p_auth=9s8smVh2&p_p_id=pairproxy_WAR_pairproxyportlet_INSTANCE_9xd2Wc9jP4z8&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-1&p_p_col_count=1&pairproxy_WAR_pairproxyportlet_INSTANCE_9xd2Wc9jP4z8_pairAction=%2Finternet%2Fcplsql%2Fogy_irom.irom_adat%3Fp_ckl%3D40%26p_izon%3D17994
- <http://www.parlament.hu/irom40/17994/17994.pdf>
- <https://ado.hu/rovatok/ado/kuria-nyilvanosak-a-tao-penzek>
- https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99600081.TV
- <https://www.vg.hu/gazdasag/hat-evig-maradhat-a-tarsasagi-adokedvezmeny-rendszer-485567/>

CIVIL TÖRVÉNNYEL KAPCSOLATOS NÉPSZAVAZÁS MEGEGEDHETŐSÉGÉRŐL DÖNTÖTT A KÚRIA*

Az ügy előzménye

Az új civil törvény előírja, hogy azoknak a szervezetek, amelyek egy évben 7,2 millió forintnál nagyobb támogatást kapnak külföldi forrásból, regisztrálniuk kell, és „külföldről támogatott szervezetként” kell feltüntetniük magukat. A Bizottság július 14-én felszólító levelet küldött az ügyben Magyarországnak, s úgy döntött, hogy jogi eljárást indít Magyarországgal szemben, mivel az ország nem teljesítette az EU szerződésnek a tőke szabad mozgására vonatkozó rendelkezéseiből eredő kötelezettségeit, és Magyarország megsérti az egyesülési szabadsághoz, a magánélet és a személyes adatok védelméhez való jogot is.

A népszavazást kezdeményezését egy magánszemély még 2017 nyár elején nyújtotta be, és maga a kérdés így hangzott: „Egyetért-e Ön azzal, hogy az Országgyűlés helyezze hatályon kívül a külföldről támogatott szervezetek átláthatóságáról szóló 2017. évi LXXVI. törvényt?”

---

* Készítette: Dr. Lovas Dóra, PhD hallgató, DE-ÁJK

A Nemzeti Választási Bizottság elutasította a civiltörvény (a külföldről támogatott szervezetek átláthatóságáról szóló 2017. évi LXXVI. törvény) hatályon kívül helyezésére irányuló népszavazási kezdeményezést. NVB kifogásolta a kérdés megfogalmazását, mivel véleménye szerint a törvény hatályon kívül helyezése kihatna a pénzmosás elleni küzdelemre, és ezt a kérdésre esetlegesen válaszoló állampolgár nem feltétlenül venné figyelembe, amikor a teljes törvény megsemmisítéséről dönt, valamint a népszavazásra bocsátott kérdés az egyértelműség követelményének sem felel meg.

A kérelmező felülvizsgálati kérelmében az NVB határozatának megváltoztatását kérte a népszavazási kérdés hitelesítése útján, mivel szerinte az NVB jogszabálysértően állapította meg, hogy a kérdésben nem tartható népszavazás. A kérelmező szerint a népszavazásra feltett kérdés egyértelmű. Felhossa az Alkotmánybíróság ítélezési gyakorlatát, amely szerint az egyértelműség követelményét megszorítóan kell értelmezni, amelynek során az egyértelműség érvényesüléséhez elkerülhetetlenül szükséges mértékre kell szorítani a népszavazás kezdeményezéséhez való jog korlátozását. Az NVB határozata egy többszörös feltételezésen alapuló megfontolással támasztja alá az egyértelműség követelményének megsértését, amely feltételezett sérelem nem szolgálhat alapjául a népszavazási kérdés hitelesítése megtagadásának

A kérelmező szerint emellett e követelményéből az sem következik, hogy a választópolgárnak a népszavazási kérdés minden távoli és közvetett összefüggését teljes körűen át kellene látnia az egyértelműség meglétének megállapítása érdekében.

A pénzmosásra vonatkozó NVB kételyek kapcsán a kérelmező megjegyzi többek között azt, hogy a törvény nem tartalmaz ún. "jogharmonizációs záradékot", ebből következően eleve nem a pénzmosás elleni európai uniós jogi aktusoknak való megfelelést valósítja meg.

Az uniós irányelvek Magyarország általi megfelelő átültetésnek vizsgálata az Európai Unió intézményeinek feladata, nem a választópolgárnak kell mérlegelnie. A kérelmező megállapítja azt is, hogy a pénzmosás elleni küzdelem célját a Törvényen kívül egyéb eszközök is szolgálják. Abban az esetben, ha a választópolgár úgy gondolja, hogy mindezek nem elegendők a pénzmosás elleni küzdelemhez, ezt a véleményét minden további nélkül kifejezheti a népszavazáson egy "nem" szavazat leadásával.

Mindezek alapján a kérelmező szerint az NVB az Nsztv. 11. §. (1) bekezdését megsértve állapította meg, hogy a kérdésben nem tartható népszavazás.

A Kúria döntése

A bíróság hitelesítette azt a népszavazási kérdést, amelyet korábban a Nemzeti Választási Bizottság elutasított. A Kúria végzése jogerős.

Az Nsztv. 9. § (1) bekezdése értelmében a népszavazásra javasolt kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni (ún. választópolgári egyértelműség), továbbá a népszavazás eredménye alapján az Országgyűlés el tudja dönteni, hogy terheli-e jogalkotási kötelezettség, és ha igen, milyen jogalkotásra köteles (ún. jogalkotói egyértelműség).

A Kúria megítélése szerint (amely a hivatalos honlapján közzétett tájékoztatóból kitűnik) a fenti kérdés megfelel a választópolgári egyértelműség követelményének, azaz arra egyértelműen lehet válaszolni. Az átláthatóság biztosítására irányuló célkitűzés magából a törvény-címből egyértelműen kitűnik, amely cím a népszavazásra feltenni szándékozott kérdés szövegének is részét képezi. Az átláthatóság magában foglalja a pénzügyi átláthatóságot is, így azt is – ami egyébként a törvény szövegében szerepel – hogy a törvény hozzájárul a pénzmosás elleni küzdelemhez. A Kúria szerint nincs sem olyan tényleges, sem olyan potenciális következmény, amely a kérdés feltevése alapján rejtve marad a választópolgár előtt.

A Kúria hangsúlyozza, hogy jelen eljárásban egyetlen szempontot vizsgált: a fenti kérdés választópolgári egyértelműségnek való megfelelőségét.

Források jegyzéke:

- Választási Bizottság 92/2017. számú határozata
- Kúria végzése: népszavazási ügyben hozott határozat bírósági felülvizsgálatára: Knk.IV.37.686/2017/3.
- <http://www.kuria-birosag.hu/hu/sajto/tajekoztato-orszagos-nepszavazasi-kerdes-hitelesiteserol-knkiv376862017-szamu-ugyben>
- <https://444.hu/2017/11/07/lehet-nepszavazni-a-civiltorvenyrol>
- <https://ugyved.hu/tartalom/176/kuria-lehetseges-nepszavazas-a-civil-torvenyrol>
- <http://magyarnarancs.hu/belpol/lehet-nepszavazas-a-civil-torvenyrol-107484>
- <http://24.hu/belfold/2017/11/07/lehet-nepszavazas-a-civiltorvenyrol-dontott-a-kuria/>

ÚJ JELENTÉS A PISA 2015-FELMÉRÉS EREDMÉNYEIRŐL: EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS PROBLÉMA-MEGOLDÁS*

Az OECD november 21-én tette közzé a 2015-ös PISA-felmérés eredményeit bemutató ötödik jelentését,¹ amelynek tárgyát ezúttal a diákok együttműködési és probléma-megoldási készségeinek vizsgálata képezte. A jelentés bevezetője szerint a kollaboráció jelentősége elsősorban abból fakad, hogy a munkáltatóknak olyan munkavállalókra van szükségük, akik képesek a munkájuk során felmerülő problémákat másokkal együttműködve megoldani. Ugyanakkor a munkahelyi együttműködés számos kihívással járhat, mivel a feladatok megosztása nem feltétlenül igazságos vagy hatékony, a csapattagok között felmerülő konfliktusok pedig további akadályai lehetnek az eredményes probléma-megoldásnak: éppen ezért szükséges a kollaborációra már az iskolapadban úgy tekinteni, mint önálló készségre.

A felmérés eredményei alapján az OECD-tagországok közül Szingapúr, valamint Japán diákjai teljesítettek a legjobban az együttműködő probléma-megoldás terén. Az együttműködés eredményessége összefügg a vizsgált alaptantárgyak (olvasás, matematika és természettudományok) terén nyújtott teljesítménnyel, ugyanakkor egyes tagállamok – így az Egyesült Államok, Japán, Korea vagy Ausztrália – diákjai a tanulmányi pontszámokhoz viszonyítva is kiemelkedő eredményt értek el a kooperáció területén. Valamennyi OECD-tagország eredményeit összesítve a diákok 28%-a tekinthető alulteljesítőnek; közülük 6% a legalacsonyabb kompetenciaszintet sem érte el. A legmagasabb szintet a diákok 8%-a érte el: a legjobban teljesítő Szingapúrban ugyanakkor ez az érték 21%. Az eredmények arra is rámutattak, hogy az alaptantárgyakhoz hasonlóan, a lányok az együttműködés területén is általánosságban jobban teljesítenek, mint a fiúk: a nemek közötti különbség valamennyi tagország átlagában 29 pont volt.

Magyarország vonatkozásában a felmérés eredményei rávilágítanak az oktatási rendszer strukturális hiányosságaira: a magyar diákok az 500 pontos OECD-átlagnál lényegesen alacsonyabb, 472 pontos eredményt értek el a kooperatív probléma-megoldás területén. A magyar diákok 37,3%-a alulteljesítőnek bizonyult – közülük 8,7% nem érte el a legalacsonyabb kompetenciaszintet sem – a legmagasabb szintet ugyanakkor mindössze 3,3%-nak sikerült elérnie. Míg a nemek közötti különbség tekintetében Magyarország nem tér el számottevően az OECD-átlagtól, addig a diákok és iskoláik társadalmi-gazdasági helyzete és a négy vizsgált területen (a három

---

* Készítette: Dr. Szilágyi Dániel, PhD hallgató, DE-ÁJK

¹ <https://www.oecd.org/education/pisa-2015-results-volume-v-9789264285521-en.htm>
(letöltés dátuma: 2017. november 26.)

alaptantárgy, illetve a kooperáció területén) elért pontszámok között valamennyi OECD tagállam közül Magyarországon volt a leginkább jelentős összefüggés. Ezt az eredményt árnyalja a jelentés azon megállapítása, amely szerint az egyes diákok egyéni élethelyzete Magyarországon sokkal kevésbé határozza meg a pontszámokat, mint az iskolák státusza: vagyis a lényeges különbségek hátterében a magyar oktatási rendszer egészének egyenlőtlensége – az elit iskolák és a legszegényebb kistéleplések intézményei közötti távolság – áll.

Ahogy a jelentéssel foglalkozó hvg.hu cikk is rámutat,² a magyar iskolák egyik legnagyobb problémája az a rendszerszintű gyakorlat, hogy míg az általános iskolák a túlsúlyolt alaptantervben szereplő, döntően lexikális jellegű tananyag átadására helyezik a hangsúlyt, addig a középiskolai felvételi vizsgák sokkal inkább a diákok készségeit hivatottak felmérni: azok tehát, akik alternatív tantervű képzésben vehetnek részt, illetve az iskola mellett különórákra járhatnak, a többséghez képest lényeges előnyben vannak. A felmerült problémák pedig idővel visszaköszönnek majd a magyar diákok munkahelyi teljesítményében is: ez pedig a globális munkaerőpiacra való belépés akadályá is lehet.

Források jegyzéke:

- <https://www.oecd.org/education/pisa-2015-results-volume-v-9789264285521-en.htm>
- http://hvg.hu/elet/20171121_Ez_az_igazi_tragediaja_a_magyar_iskolanak_uj_elemzesek_a_PISA_2015rol

---

2

http://hvg.hu/elet/20171121_Ez_az_igazi_tragediaja_a_magyar_iskolanak_uj_elemzesek_a_PISA_2015rol (letöltés dátuma: 2017. november 26.)

ÖSSZEFOGLALÓ MINDEN IDŐK LEGZÖLDEBB KLÍMAKONFERENCIÁJÁRÓL*

Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezményének 23. éves ülésére november első két hetében (2017. november 6-17.) került sor Bonnban. A bonni tanácskozás soros elnöki tisztséget ugyan a Fidzsi-szigetek töltötte be, de mivel a Csendes-óceáni szigetállam nem tudott megrendezni egy ekkora konferenciát, ezért Németország átvállalta tőle a feladatot. A konferenciát azért rendezték éppen Bonnban, mert ott működik az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezményének (UNFCCC) titkársága. A tanácskozáson 195 ország 25 ezer küldöttje tárgyalt arról, hogy miként lehet elérni a globális felmelegedést okozó üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentését, és hogyan kell beszámolni a nemzeti kibocsátás-csökkentési vállalások teljesítéséről.

A konferencia az első nagyszabású nemzetközi klímavédelmi tanácskozás volt, amióta a francia fővárosban 2015-ben elfogadták az éghajlatváltozás megfékezését célzó erőfeszítések nemzetközi összehangolásáról szóló Párizsi megállapodást.

A konferencia nyitó napján felszólaló Fidzsi miniszterelnök szerint az idei környezeti katasztrófák – hurrikánok, árvizek, erdőtüzek, aszály és élelmiszerhiány – árnyékában még inkább erősíteni kell a vállalt kibocsátás-csökkentési terveket, ahelyett, hogy visszalépnénk – utalva ezzel például a nagykibocsátó USA kihátrálására az Egyezményből. A Párizsi klímaegyezmény fő célkitűzése, hogy a Föld légkörének középhőmérséklete ne növekedjen 2 Celsius fokot meghaladó mértékben az iparosodás előtti szinthez képest. A cél teljesítéséhez az egyezmény részesei nemzeti, tagállami vállalásokat tesznek az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentéséről.

Angela Merkel szerint a Párizsi Megállapodás csak a kezdet, és már most látni, hogy az eddigi vállalások nem lesznek elegendők. Németország legfőbb célkitűzése, hogy 2050-ig csaknem teljesen átálljon a klímasemleges működésre, de a nemzetközi klímavédelmi törekvésekhez is hozzá kívánnak járulni. Franciaország a megállapodás sikeréhez valamennyi széntüzelésű erőművének bezárásával kíván hozzájárulni. Emmanuel Macron az Európai Unió tagállamok összefogását sürgette, kiemelve hogy az EU-nak az egyezményből távozó Egyesült Államok helyére kell lépnie.

A „Károk és Veszteségek” (azaz az éghajlatváltozás miatt bekövetkező elkerülhetetlen károk) finanszírozása központi téma volt a konferencián. A fejlett országok továbbra sem állapodtak meg abban, hogy milyen és mekkora pénzügyi forrásokat tudnának erre felajánlani, sőt, az Európai Unió és Ausztrália bejelentette, hogy ennek a pénzügyi kérdésnek a megvitatása nem a

---

* Készítette: Horváth Bettina, joghallgató, DE-ÁJK

klímátárgyalásokhoz tartozó ügy, ugyanis a szélsőséges éghajlati események nem mind az ember okozta éghajlatváltozás következményei. A Pre-2020 tárgyalások (azaz a Párizsi Megállapodás hatályba lépése előtti évek cselekvési terve) szintén megakadtak: a fejlődők továbbra is ambiciózusabb vállalásokat követeltek a fejlettektől, ezen országok nagyobb történelmi felelősségére hivatkozva az éghajlatváltozás előidézését illetően.

A megállapodásban az is szerepel, hogy egy új pénzügyi eszköz, a legkevésbé fejlett államokat támogató alap (LDCF) révén az ipari államok anyagilag támogatják a fejlődő országokat abban, hogy minél jobban tudjanak alkalmazkodni az éghajlat változásához.

A német kormány már a tanácskozás első napján bejelentette, hogy további 100 millió eurót (31 milliárd forint) fizet be az alapba. Így 240 millió euróval Németország az LDCF legnagyobb befizetője. Az alapból eddig 67 ország kapott támogatást mintegy 500 millió euró értékben. Barbara Hendricks német környezetvédelmi miniszter kiemelte, hogy a párizsi klímaegyezmény megváltoztathatatlan, újratárgyalására nincs mód, és mindenkinek a végrehajtásra kell összpontosítani, mert a globális klímakatasztrófa elkerülésére nem sok időnk maradt. Az afrikai és ázsiai államok képviselői hozzászólásaikban kritikusabban fogalmaztak, sürgős cselekvést szorgalmaztak. Álláspontjuk szerint elméleti viták és konferenciák helyett az eddigi megvalósításoknál jelentősen több konkrét lépésre van szükség.

A klímakonferencia egyik jelentős vitapontja volt az úgynevezett Fejlődő Kis Szigetországok (Small Island Developing States, SIDS) helyzete, mivel ezek az államok rendkívül sérülékenyek a klímaváltozás okozta környezeti hatásokra. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) szerint ezeket az országokat extrém módon fenyegeti a hirtelen változó és heves időjárás, a tengerszint növekedése és a fertőző betegségek terjedése, mindhez szervesen hozzájárul a globális felmelegedés is. A beszélgetést a COP23-at rendező ország, a Fidzsi-szigeteki Köztársaság kezdeményezte, mivel ő is közvetlenül veszélyben van, hiszen a SIDS-hez tartozik, amely az ENSZ besorolása szerint listázza a legfejletlenebb szigetországokat. Ezek az államok jellemzően nagyon szerencsétlen természeti adottságokkal rendelkeznek, már ami a klímaváltozás okozta problémákat illeti:

- kicsi a népességük, de rohamosan növekszik,
- korlátozottak a természeti erőforrásaik,
- sérülékenyek a természeti katasztrófákkal és a gazdasági sokkhatásokkal szemben,
- a nemzetközi kereskedelemtől extrém módon függenek.

A klímaváltozás egészségügyi hatásait megoldani kívánó tervezet, amely arra irányul, hogy a szigetországokat felszereljék és megismertessék a túléléshez szükséges egészségügyi tudással és technológiával. A tervezet szerint a fejlett, gazdag országok feladata, hogy segítsenek a szigeteknek, az ideális

pedig az lenne, ha megháromszoroznák a nemzetközi támogatást. Ez soknak tűnik, pedig egyáltalán nem az: a klímaváltozás egészségügyi hatásainak mérséklésére egyelőre az egész klímaköltségvetés mindössze 1,5 százalékát csoportosítják. De nem kizárólag a SIDS-országok vannak veszélyben, ha a globális felmelegedés egészségügyi problémáit nézzük, a légszennyezettség és a stressz miatt fokozott veszélyben vannak a fejlett országok lakói is. Jó példa erre az, hogy jelenleg mintegy 300 millió ember asztmás a világon, az extrém hőhullámok miatt azonban a betegség sokkal inkább előre törhet majd a jövőben.

Egyértelmű tehát, hogy nem kizárólag a növekvő tengerszinttel vagy az egyre pusztítóbb viharokkal kell számolnunk, hanem a klímaváltozás hosszabb távú, az egészségre vonatkozó aspektusaival is. Ez a WHO szerint azt jelenti, hogy 2030-ig évente körülbelül 2-4 milliárd dollárba kerül majd az, hogy a klímaváltozás közvetlen egészségügyi következményeit mérsékeljük.

A tanácskozás elnöke az esemény záró napján úgy értékelte, hogy sikeres volt az ENSZ 23. klímakonferenciája, amelyen ugyan csak előkészítették a klímavédelmi egyezmény végrehajtási előírásait, hiszen a teljes szabálykönyvet 2018 decemberében fogadják el a COP 24-en, amelyet a lengyelországi Katowicében rendeznek meg, miután az ENSZ októberben kiadja jelentését, arról, hogy tartható-e a vállalt maximális hőmérsékletnövekedés.

Források jegyzéke:

- <http://greenfo.hu/hirek/2017/11/06/most-dolhet-el-a-klimaegyezmeny-sorsa>
- <http://greenfo.hu/hirek/2017/11/19/a-23-klimakonferencianak-is-vege>
- <http://greenfo.hu/hirek/2017/11/07/mindannyian-egy-kenuban-evezunk-a-greenfo-tudositoja-a-bonni-cop23-rol>
- <http://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/society/20171023STO86613/eghajlatvaltozas-a-cop23-klimakonferencia-fo-celkituzesei-video>
- <http://www.origo.hu/tudomany/20171105-nagyszabasu-klimavedelmi-konferencia-kezdodik-hetfon-nemetorszagban.html>
- <http://vilag.transindex.ro/?hir=32545>
- <http://enhat.mekh.hu/index.php/2017/11/20/23-ensz-klimakonferencia-nem-elegsegesek-az-eddigi-vallalások/>
- <http://www.alternativenergia.hu/parizsi-klimaegyezmeny-elkezdodott-az-ensz-23-klimakonferenciaja/81351>

ÚJRA TERÍTÉKEN A BREXIT-KÉRDÉS?!*

Már-már elülni látszottak a Brexitről szóló folyamatos híradat, amikor nemrég ismét egy esetleges Brexit-szavazás lehetőségét rebesgető hírek láttak napvilágot. Mind ismerjük a közelmúlt Brexittel kapcsolatos történéseit. A döntés, miszerint a britek többsége népszavazáson az EU-ból való kilépésre voksolt, eldönteni látszott a kérdést, úgy úgy tűnt, hogy a szavazás eredményének megfelelően a további események is determináltakká váltak. De akkor miért került ismét napirendre az Egyesült Királyság kilépése az Európai Unióból?

A Survation – az egyik legnagyobb brit közvélemény-kutató cég – legfrissebb felmérése szerint a britek többsége, pontosabban „jelentős relatív többsége” tart az EU-tagság megszűnésétől. A megkérdezettek mintegy 35%-a tart attól, hogy az Unióból való kilépést követően a személyes anyagi helyzete rosszabbra fog fordulni. A válaszadók 41%-a nyilatkozott akként, hogy félelemmel tekint az EU-tagság utáni időszakra, mivel nem teljes mértékben tisztázottak még jelenleg a tagság megszűnésének feltételei. A felmérés szerint a választók többsége szeretné, ha a kilépés feltételrendszeréről később megkötendő szerződésről is népszavazáson fejezhetnék ki az álláspontjukat a társadalom tagjai. Az aggályok érthetőek, hiszen abban a valószínűnek tűnő helyzetben, ha a kilépés feltételeiről szóló megállapodás értelmében az Egyesült Királyság csak – különböző jogcímenek teljesítendő – jelentős pénzüsszegek megfizetésével válhat ki az EU-ból, akkor értelemszerűen ezen összegek előteremtése közvetett vagy akár közvetlen módon kihatással lesz a britek személyes anyagi körülményeire is (pl.: esetlegesen megnövekedő adóterhek).

Az utóbbi napokban ráadásul a közvélemény is élesen támadni kezdte a brit vezetést, ugyanis elmaradt az áttörés, amelyet Theresa May brüsszeli tárgyalásától várt az ország, és természetesen a világ is. Az európai bizottság elnökével folytatott egyeztetésén az értesülések szerint közeledtek ugyan az álláspontok, de végső megállapodásra nem kerül sor a két fél között. A megbeszélés azért volt igazán jelentős, mert ekkor alapozták volna meg a tervek szerint a kiválás pontos feltételeit a december 14-én kezdődő EU-csúcsot megelőzően, ahol is a tagállamok hivatalosan is áldásukat adják a Brexitre.

A közhangulatnak szintén nem kedvezett az Európai Bizottság azon tájékoztatása sem, miszerint az előírányzott menetrenddel ellentétben 2023-ban London mégsem viselheti majd az Európa kulturális fővárosa címet. A

---

* Készítette: Gaál Szilvia, joghallgató, DE-ÁJK

közlemény indoklása lényegében arról szólt, hogy kulturális főváros csak EU-tag, vagy tagjelölt és az Európai Gazdasági Térség tagországainak valamely városa lehet. A Brexittel pedig London 2019-től immár egyik feltételnek sem fog megfelelni. Kissé azonban sántít az érvelés, hiszen e címet többek között már Isztambul és Reykjavík is magáénak mondhatta korábban.

Mindeközben pedig a Facebook és a Twitter is, engedve a politikai nyomásnak, hozzájárult ahhoz, hogy adatokat szolgáltatson annak érdekében, hogy a hatóságok kivizsgálhassák azt az orosz propagandát, amely állításuk szerint a népszavazás eredményét befolyásolta. Míg a Facebook és a Twitter is az elkövetkező hetekre ígérte az adatszolgáltatást, a Google is ígéretet tett arra, hogy a rendelkezésére álló eszközökkel segítségek nyújt a vádbeli cselekmények felderítéséhez és a tényleges történet tisztázásához.

Mik a reális kilátások?

Az jövőre vonatkozó kilátások latolgatásakor nem hagyható figyelmen kívül az a tény, hogy a brit végek első számú kereskedelmi partnere maga az Európai Unió. A kiválás tényével pedig ezen gazdasági, kereskedelmi kapcsolatok alapjaiban fognak megváltozni. Kiválván az EU nyújtotta belső piacból és vámunióból, kereskedelmi kapcsolatok nehezkesebbé és bonyolultabbá válása várható, emellett természetesen áremelkedéssel is számolni kell majd a határokon átnyúló ügyletek esetében. Ha pedig Nagy-Britannia vissza kívánja állítani a kedvező export – és import feltételeket, az ezeket biztosító szabadkereskedelmi egyezményeket magának kell majd megkötnie.

Mindent összevetve tehát a jelenlegi Brexit helyzet nem kimondottan biztató, de még mindig nem kőbe vésett, az elkövetkező tárgyalások miatt az még mindenképpen képlékeny állapotú. Azt minden bizonnyal kijelenthetjük, hogy Nagy-Britannia kilépése az Európai Unióból igen komoly kihatással lesz a brit élet majd minden területére. A küszöbön álló jelentős változások miatt pedig teljes mértékben érthető a nyugtalan légkör.

Források jegyzéke:

- <https://mno.hu/kulfold/johet-az-ujabb-brexitnepszavazas-2431582>
- http://hvg.hu/gazdasag/20171204_Brexit_most_a_brit_orszagreszek_est_ek_neki_a_londoni_kormanyrak?utm_expid=1324304-23.8USXuGWPRhWtdjJmATShwQ.0&utm_referrer=http%3A%2F%2Fhvg.hu%2Fcimke%2FBrexit
- http://hvg.hu/vilag/20171123_A_Brexittel_bukjak_a_britek_az_Europa_kulturalis_fovarosa_cimet_is

---

SZERZŐINK FIGYELMÉBE

A Közjavak folyamatosan várja a maximum 20.000 karakter terjedelmű, a folyóirat profiljába illeszkedő tanulmányokat (a szerkesztőbizottság döntése alapján ennél hosszabb terjedelmű tanulmányok megjelenésére is sor kerülhet). A kéziratok megküldése előtt javasoljuk a formai követelményekre vonatkozó szabályok áttanulmányozását. A megjelentetni kívánt tanulmányokat a szerkesztőbizottság részére az alábbi e-mail címre kérjük megküldeni: bartha.ildiko@law.unideb.hu

Formai követelmények:

A tanulmányokat a Times New Roman betűtípusban, 12-es betűmérettel, 1,5 sortávolsággal, sorkizártan kérjük elkészíteni.

Hivatkozási rendszerre vonatkozó követelmények:

A szerkesztőbizottság kéri a szerzőket, hogy amennyiben lehetőség van rá, a tanulmányokat egyfelől a hagyományos szövegekőzi lábjegyzettel ellátott formátumban, valamint az elektronikus megjelentetést elősegítő sorkőzi hivatkozásokat tartalmazó változatban is szíveskedjenek elkészíteni. Utőbbi esetében az alábbi formátumot javasoljuk:

1. Amennyiben a forrás nyilvános weboldalon is teljes terjedelemben elérhető (pl. egy hatályos törvénytőzveg), akkor a wordbe ágyazott hiperhivatkozással (a hiperlinket a szővegben a forrásra egyértelműen utaló szóhoz vagy szókapcsolathoz rendeljük hozzá).

Példa:

"Az információszabadság lényege, hogy a társadalom tagjainak joga van a közérdekű adatokat (Infotv. 3. § 5.) megismerni, betekinteni az ezekkel kapcsolatos dokumentációba."

Amennyiben tudományos irodalmi forrást hivatkozunk meg ezzel a módszerrel, a hiperlink alatt csak olyan elérhetőséget adjunk meg, amely a közlemény bibliográfiai adatait is teljeskörűen tartalmazza és a szerzői jogi követelményeknek megfelelően lett közzétéve. Amennyiben ez nem lehetséges, a 2. pontban ismertetett hivatkozási formát alkalmazzuk.

2. Ha nem érhető el (vagy nem teljes terjedelemben) a forrás nyilvános weboldalon, a forrást a megfelelő szővegrész után szőgletes zárőjelben jelöljük meg, az alábbi formai szabályok szerint hivatkozva:

Könyveknél:

[Sivák József–Vigvári András (2012): *Rendhagyó bevezetés közpénzügyek tanulmányozásába*. Budapest: Complex]

Tanulmánykötetben, gyűjteményes kötetben megjelent szövegek esetében:

[Mickiewicz, Ellen (2000): Institutional Incapacity, the Attentive Public, and Media Pluralism in Russia. In: Richard Gunther, Richard Mughan, Anthony (eds.): *Democracy and the Media*. Cambridge: Cambridge University Press., pp. 85–121.]

Folyóiratban megjelent tanulmány esetében:

[Selck, J. Torsten (2004): On the Dimensionality of European Union Legislative. In: *Journal of Theoretical Politics*. Vol. 16., No. 2. April, pp. 203–222.]

Hetilapokban/napilapokban megjelent, szerző nélküli írások hivatkozása:

[Közös rendszer – felkészült irányítás (2011). In: *Szabadhajdú Városi Hetilap*, 2011. 21. évf. 42. sz. (12. 20.) 4–5. old.]

Mindegyik fenti esetben az alábbiak szerint kérjük a pontos oldalszám megjelölését, amennyiben szükségessé válik: magyar szakirodalomnál „34–54. old.” és angol szakirodalomnál „pp. 34–54.”

Kérjük, hogy a szerzők a tervezett tanulmány részét képező képeket, ábrákat vagy táblázatokat is külön dokumentumban is küldjék el (ábrák és táblázatok esetében olyan formátumban, amelyben lehetséges ezek szerkesztése - diagramoknál excelben).

© 2018 MTA-DE Közzolgáltatási Kutatócsoport.

A mű szerzői jogilag védett. Minden jog, így különösen a sokszorosítás, terjesztés és fordítás joga fenntartva. A mű a szerzők írásbeli hozzájárulása nélkül részeiben sem reprodukálható.

Idézni, szöveges tartalmat átvenni csak a forrásra való hivatkozással szabad.